

Poesia catalana en llengua portuguesa

A rel de la publicació de la traducció castellana del *Tirant lo Blanc*, feta per l'escriptor català J. F. Vidal i Jové, i del llibre *Poetas catalanes contemporànies*, selecció i traducció a cura de José Agustín Goytisolo, hem pogut constatar l'impacte que ha produït en la crítica argentina el descobriment d'una literatura vital que un fat atziac i l'atac constant, conscienciós i perseverant dels enemics del nostre poble han condemnat a l'exili de la cultura universal. Si d'una banda aquell fet ens enorgulleix, per tal com ens permet de comprovar la vàlua de l'aport català al món de les lletres, d'una altra ens fa sentir aco-rats en imaginar l'esclat de llum, per pàl·lid que fos, que l'accés global de la

nostra literatura a les llengües majoritàries del món comportaria i que per les causes que tots coneixem no pot arribar a produir-se.

Tanmateix, la voluntat fèrria d'alguns catalans escampats pel món, conscients dels buits que cal omplir per tal que la nostra cultura arribi a la universalització, assoleix de sembrar llavors que lentament germinen i fruiten. Un d'aquests catalans és Josep Monfort, l'editor barcelonès, radicat a Brasil, qui ja havia publicat el poema *Mársias e Adila* d'Agustí Bartra, traduït al portuguès, i una selecció de poemes de Felix Cucurull, edició bilingüe catalano-portuguesa, ambdós a cura de Stella Leonardos, i que ara ha donat al vast àmbit de la llengua

portuguesa una *Antologia de poesia català contemporània*, en edició bilingüe. També aquest cop ha estat la poetessa Stella Leonardos qui n'ha fet la selecció i traducció dels poemes que la integren.

Així com J. A. Goytisolo ha adoptat un criteri de valoració qualitativa en traslladar els versos catalans a la llengua castellana, bo i limitant el nombre de poetes escollits, Stella Leonardos, en canvi, ha donat un abast més ampli a la seva antologia —bé que això no vol pas dir que no hagi emprat un rigor estricte en la valoració dels autors i de les obres triats— atenent, alhora, aquells trets que atorguen un caràcter diferencial més acusat a les poesies escollides. Stella Leonardos és conscient de la càrrega combativa que els poetes catalans posen en l'acte creacional per tal de salvar els mots en la lluita que menen en defensa de la llengua permanentment amenaçada. L'antologia aplega més d'una cinquantena de poetes de totes les terres de parla catalana, des de Maragall fins a Coloma Lleal (més un poema de Verdaguier, com a homenatge), de cada un dels quals n'inclou un o dos poemes, amb excepció de Salvador Espriu, de qui n'ha reproduït sis, la qual cosa demostra l'interès que li ha desvetllat aquest poeta "um dos escritores mais precoces e talentosos de literatura catalã de nössos dias", com l'ha qualificat ella mateixa en la nota biogràfica inserida a la fi del llibre entre les que ha dedicat a cada un dels poetes seleccionats. (No ens estranyaria pas que en un futur, llunyà o pròxim, ens donés la versió portuguesa d'una tria de l'obra poètica d'aquest escriptor).

La traductora ha salvat la dificultat que li oferia la diversitat d'estils en respectar la imatge poètica, en engrillonar el mot exacte, en afermar l'esperit de cada poeta, tot travat mercès a la seva sensibilitat i al seu domini de la llengua que acrediten les valors de la seva pròpia, vasta, producció lírica. Per això les traduccions no resulten mai encarcerades, tot i no haver-ne fet una "re-creació" pròpiament dita per tal de salvar-ne la mètrica o la rima, car el mestratge que posseeix d'aquesta disciplina literària li permet d'estructurar en la seva llengua el "nou" poema bo i servant-ne tota la saba lírica que ha nodrit l'original, amb una flexibilitat notable.

L'antologia és precedida d'una extensa introducció del professor Domingos Carvalho da Silva, el qual ha esbossat una sintètica història de la poesia catalana; avalada per una documentació actualitzada, que, alhora, tradueix les vicissituds per les quals ha hagut de passar la nostra literatura i el nostre poble al llarg dels segles.

Aquest llibre que tenim a les mans, des de la tapa (il·lustrada amb una simbòlica, romàntica, representació de Catalunya, del genial Francesc Domingo, qui ha il·lustrat també uns quants poemes) fins a l'últim full, és una afirmació de l'existència d'un poble, d'una nació, que pretén de viure en llibertat al costat de totes les nacions del món; que lluita per tal d'assolir la dignitat que mereixen totes les criatures de la terra

en una societat més justament estructurada; que vol fer sentir la veu dels seus poetes a cor amb la dels poetes d'aquest planeta nostre, agermanats per la vibració del geni. I això ho hem d'agrair a Josep Monfort "catalão de boa cepa e amigo do Brasil" com afirma Stella Leonardos —aquesta dilecta "amiga de Catalunya", voldríem dir-li no saltres— en la dedicatòria de l'antologia.

Jordi Arbonès

"Ressorgiment" N° 642 - gener 1970

Nacionalisme i lluita social en la poesia de Salvat-Papassit

El llibre "La lluita social" (1968) és un dels més importants de la poesia catalana dels últims anys. Salvat-Papassit, amb aquest llibre, ha demostrat que la poesia pot ser una eina de lluita social i de canvi social. La seva poesia és una poesia de compromís, una poesia que busca la justícia social i la llibertat per a tots. Aquest llibre és una recopilació de poemes que reflecteixen la seva preocupació pel poble i per la seva condició social. Salvat-Papassit utilitza un llenguatge directe i accessible, que fa que la seva poesia sigui comprensible per a tots. A través de la seva poesia, ens parla de la realitat social i ens fa reflexionar sobre la nostra condició humana. El llibre "La lluita social" és una obra imprescindible per a qualsevol persona que s'interessi per la poesia catalana i per la lluita social.

El llibre "La lluita social" de Salvat-Papassit és una obra que ha marcat un punt d'inflexió en la poesia catalana dels últims anys. A través de la seva poesia, ens parla de la realitat social i ens fa reflexionar sobre la nostra condició humana. El llibre és una recopilació de poemes que reflecteixen la seva preocupació pel poble i per la seva condició social. Salvat-Papassit utilitza un llenguatge directe i accessible, que fa que la seva poesia sigui comprensible per a tots. A través de la seva poesia, ens parla de la realitat social i ens fa reflexionar sobre la nostra condició humana. El llibre "La lluita social" és una obra imprescindible per a qualsevol persona que s'interessi per la poesia catalana i per la lluita social.